

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอาชีวอนามัยและอนามัยสิ่งแวดล้อม (หลักสูตรนานาชาติ)

ชื่อหลักสูตร

สาขาวิชา

ภาษาไทย : หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต อาชีวอนามัยและอนามัยสิ่งแวดล้อม * (หลักสูตรนานาชาติ)

ภาษาอังกฤษ : Doctor of Philosophy Occupational and Environmental Health

คณะ : สาธารณสุขศาสตร์

การบริหารโครงการ : โครงการปกติ โครงการเลี้ยงตนเอง

1. สถานการณ์ปัจจุบัน/อนาคต

การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาภายในประเทศที่เน้นการสร้างเสริมความเข้มแข็งของฐานการผลิตภาคเกษตร วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ขณะเดียวกันก็ต้องปรับตัวในการเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจของโลกและภูมิภาค พร้อมสำหรับการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 ด้วย และขณะเดียวกันก็จำเป็นต้องสร้างความพร้อมสำหรับการเชื่อมโยงด้านกายภาพ ทั้งโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ ควบคู่กับการยกระดับคุณภาพคน การเสริมสร้างองค์ความรู้ การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ ให้เป็นพลังขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทย

นอกจากนี้การรวมตัวของประเทศในอาเซียน (ASEAN Community) เพื่อที่จะมุ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกัน โดยมีผลทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายสินค้า เงินทุน บริการ การลงทุน และแรงงานฝีมืออย่างเสรีมากขึ้น คาดว่าการเปลี่ยนแปลงจากการพัฒนาทั้งภายในประเทศ การพัฒนาในภูมิภาค และในระดับโลกดังกล่าว จะเป็นแรงกดดันอย่างมากต่อมาตรการและระบบงานในการควบคุมป้องกันผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตของประชาชน อันเป็นผลกระทบจากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลายาวนาน ทำให้จำเป็นต้องพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยีเพื่อการ สืบค้น ควบคุมป้องกัน และแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับประเทศ มลพิษข้ามพรมแดน และมลพิษระดับโลก รวมถึงผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของทั้งผู้ประกอบการอาชีพ ในภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม เหมือนแร่ ฯลฯ รวมถึงประชาชนทั่วไปทั้งในประเทศ ภูมิภาค และระดับโลกเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ปัญหาที่เกิดขึ้นก็จะมี ชนิด ประเภท ขนาด และความซับซ้อนของปัญหามากขึ้นกว่าเดิมด้วย

* เป็นหลักสูตรปริญญาโท-เอก ต่อเนื่อง

จากปัญหาสถานการณ์ แนวโน้ม และผลกระทบ ต่อสุขภาพจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ไม่ใช่เฉพาะของประเทศไทยเท่านั้น แต่รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มประชาคมอาเซียน เช่น เมียนมาร์ ลาว กัมพูชา และเวียดนาม มีความต้องการในการป้องกัน ฝ้าระวัง และจัดการปัญหาผลกระทบจากมลพิษสิ่งแวดล้อม อันตรายจากการทำงาน และผลกระทบต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิตของแรงงานและประชาชนทั่วไป ที่สำคัญคือความต้องการด้านการพัฒนาบุคลากร มิใช่แต่นักวิชาการเท่านั้น แต่รวมไปถึง นักวิจัย และอาจารย์ โดยเฉพาะในสาขาอาชีวอนามัยและอนามัยสิ่งแวดล้อม ทั้งของประเทศไทยและประเทศใกล้เคียงด้วย เพื่อการเตรียมพร้อมด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยและอนามัยสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

ปัจจุบัน คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้เปิดหลักสูตรปกติในระดับปริญญาตรี และหลักสูตรพิเศษในระดับปริญญาโทที่เกี่ยวข้องคือ หลักสูตร วิทยาศาสตร์บัณฑิต(สาธารณสุขศาสตร์) วิชาเอก อาชีวอนามัยและความปลอดภัย และ วิชาเอกอนามัยสิ่งแวดล้อม และหลักสูตรภาคสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอก การจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย เพื่อสนับสนุนการพัฒนางานด้านอาชีวอนามัยและอนามัยสิ่งแวดล้อมในบริบทภายในประเทศไทยเป็นสำคัญ ไม่เพียงพื่อต่อการรองรับปัญหาที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งด้านอาชีวอนามัยและอนามัยสิ่งแวดล้อมของภูมิภาคและโลก และไม่สามารถตอบสนองต่อบริบทการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนหรือมิติความเป็นสากลของงานด้านอาชีวอนามัยและอนามัยสิ่งแวดล้อม

ดังนั้น นับเป็นโอกาสที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จะได้พัฒนาความเป็นนานาชาติด้านการศึกษาค้นคว้าวิจัย และพัฒนางานด้านอาชีวอนามัยและอนามัยสิ่งแวดล้อมเพื่อตอบสนองต่อความต้องการทั้งภายในประเทศ ความต้องการในระดับภูมิภาค และระดับโลกได้อย่างเหมาะสม จากการทบทวนหลักสูตรของมหาวิทยาลัยที่เปิดการเรียนการสอนในวิชาอาชีวอนามัยและวิชาอนามัยสิ่งแวดล้อมพบว่า มหาวิทยาลัยในประเทศจะมีหลักสูตรระดับปริญญาโทและเอกในสาขาเฉพาะด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย หรือเฉพาะด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมเท่านั้น สำหรับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศมีไม่กี่แห่งที่มีการจัดหลักสูตรอาชีวอนามัยและอนามัยสิ่งแวดล้อมร่วมกัน การจัดหลักสูตรที่มีทั้งวิชาอาชีวอนามัยและอนามัยสิ่งแวดล้อมร่วมกัน โดยมีพื้นฐานจากหลักการทางวิชาการที่เหมือนกันของทั้งสองสาขาวิชา จะมีข้อดีคือทำให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงในการวิเคราะห์และจัดการปัญหาได้อย่างครอบคลุมทั้งด้านผลกระทบที่เกิดในกลุ่มผู้ทำงาน มลพิษจากสถานประกอบการที่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนต่อสิ่งแวดล้อมภายนอก และผลกระทบจากมลพิษสิ่งแวดล้อมที่เกิดกับประชาชน เนื่องจากปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นในขณะนี้มักมีความเชื่อมโยงกัน

2. คุณลักษณะบัณฑิต และตำแหน่งงาน/อาชีพ

ผู้ที่สำเร็จจากหลักสูตรนี้ เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย และอนามัยสิ่งแวดล้อมในระดับที่สูงกว่าปริญญาโท ที่มีคุณธรรมและจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ สามารถทำงานในสายงานอาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และนักวิจัยในหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเอกชน โดยสามารถบูรณาการ

องค์ความรู้และนวัตกรรมด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ผ่านกระบวนการวิจัย วิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อประเมินสถานการณ์ สร้างองค์ความรู้ใหม่ และนวัตกรรมรวมถึงประยุกต์องค์ความรู้ไปสู่ การพัฒนาและแก้ไขจัดการปัญหาใหม่ๆที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ ผู้ที่จบการศึกษาในหลักสูตรนี้ จะเป็นผู้นำทาง วิชาการ มีความคิดสร้างสรรค์ และสามารถปฏิบัติงานกับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาชีพที่สามารถประกอบอาชีพได้หลังสำเร็จการศึกษา ได้แก่

- นักวิชาการด้านอาชีวอนามัยและอนามัยสิ่งแวดล้อม
- ผู้ทรงคุณวุฒิด้านอาชีวอนามัยและอนามัยสิ่งแวดล้อมในหน่วยงานภาครัฐและเอกชน
- นักวิจัยด้านอาชีวอนามัยและอนามัยสิ่งแวดล้อม
- อาจารย์ระดับปริญญาเอกที่จัดการเรียนการสอน การวิจัยที่เน้นวิชาการด้านอาชีวอนามัยและอนามัยสิ่งแวดล้อม
- ผู้ทรงคุณวุฒิในบริษัทที่ปรึกษาด้านการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

3. จุดเด่นหลักสูตร/การพัฒนาบัณฑิต

หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาอาชีวอนามัยและอนามัยสิ่งแวดล้อม นี้ได้รับการออกแบบให้ สอดคล้องกับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก พร้อมทั้งรองรับปัญหาผลกระทบทั้งทางด้านอาชีว อนามัย และด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่นับวันจะเป็นปัญหาขึ้นเรื่อยๆ เพื่อให้บัณฑิตได้นำความรู้และมีความพร้อมต่อการ ป้องกันและรับมือกับปัญหา ดังนั้นหลักสูตรนี้คาดว่าจะตรงกับความต้องการของบุคลากรที่ทำงานในสายงานนี้ เปิด โอกาสสำหรับทั้งนักศึกษาไทยและนักศึกษาจากนานาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศในภูมิภาคอาเซียนให้ได้เรียนใน กลุ่มวิชาตามความสนใจและต้องการจะมีความเชี่ยวชาญ ประกอบด้วย Occupational and Environmental Hygiene, Ergonomics and Safety และ Environmental Health รูปแบบหลักของการศึกษาจะครอบคลุมการ บรรยาย กรณีศึกษา ค้นคว้าข้อมูลและฝึกปฏิบัติเป็นกลุ่ม เนื้อหาของหลักสูตรจะถ่ายทอดยังผู้เรียนโดยเน้น กระบวนการของการพัฒนากรอบแนวคิด พัฒนาทักษะในการแก้ปัญหา เน้นการประยุกต์ใช้หลักระบาดวิทยาและการ ใช้เหตุผลหลักสูตรนี้ได้ออกแบบวิธีการเรียนและฝึกอบรมแบบการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative Education) เพื่อให้การเรียนและการฝึกอบรมสอดคล้องกับการพัฒนาและสัมพันธ์กับความต้องการของพื้นที่ ประเทศ และภาพรวมของโลก ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่จะเป็นมหาวิทยาลัยที่มุ่งเน้น ด้านการวิจัยที่มีชื่อเสียง มีผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพระดับสูงเป็นที่ยอมรับทั้งในระดับประเทศและในระดับ นานาชาติ

การรับผู้เข้าศึกษาในหลักสูตรนี้ มีได้ 3 แบบ คือ

1. ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท เข้าศึกษาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต (ทำคุษฎีนิพนธ์ 48 หน่วย)

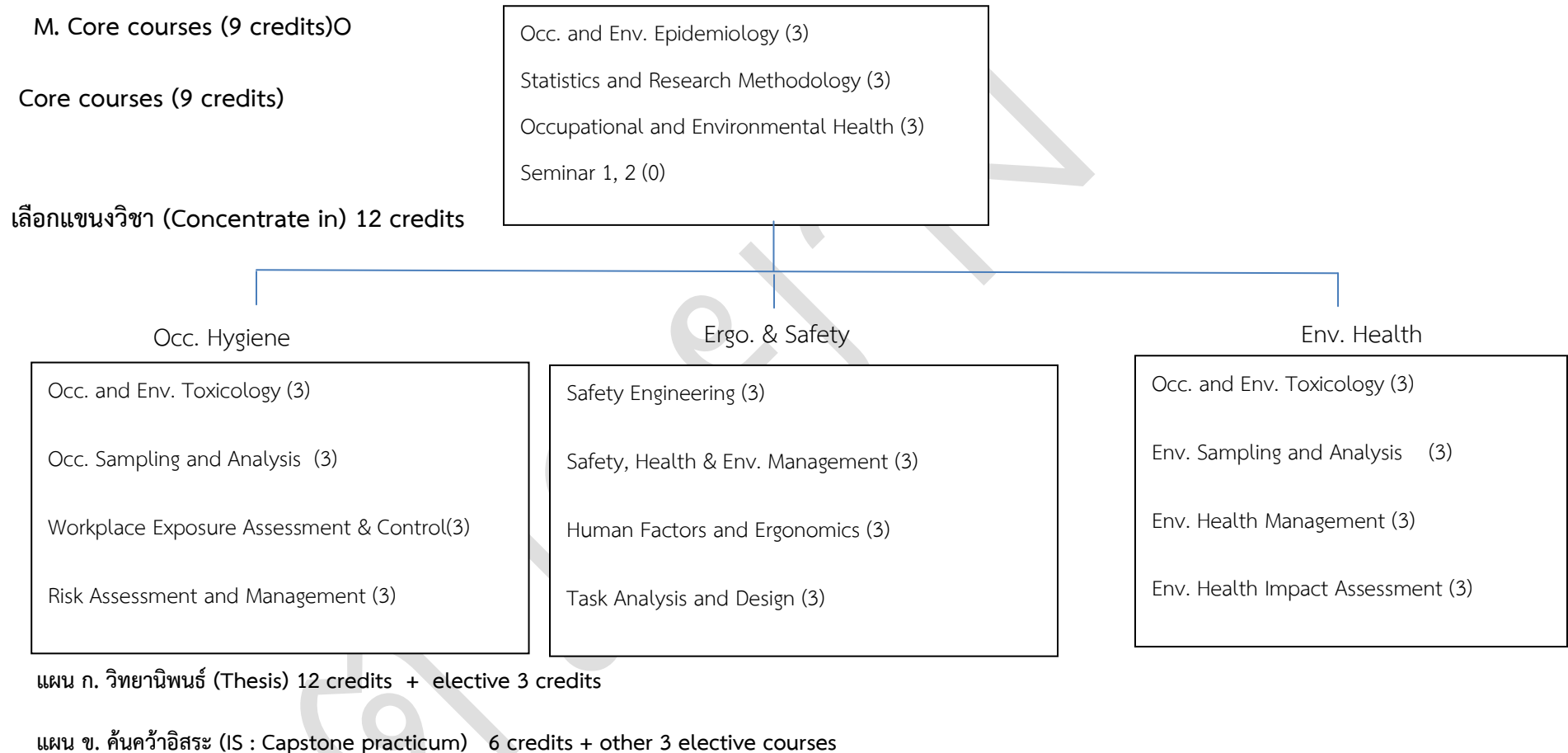
2. ผู้ที่โอนมาจากหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต เข้าศึกษาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต (ทำคุษฎีนิพนธ์ 48 หน่วย)

3. ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี เข้าศึกษาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต (เรียน 24 หน่วยกิตทำคุษฎีนิพนธ์ 48 หน่วย) หากนักศึกษาที่เรียนครบ 24 หน่วยกิตแล้วแต่ ประสบปัญหาทำให้ไม่ดำเนินการการศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกได้ หลักสูตรนี้เปิดโอกาสให้สามารถขอกลับไปทำวิทยานิพนธ์ หรือ การค้นคว้าอิสระ (ต้องเรียนวิชาเพิ่มเติมตามเงื่อนไขที่กำหนด) เพื่อขอรับปริญญาโท ได้ด้วย

* (โปรดดูรายละเอียดหลักสูตรปริญญาโท concept paper ของหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต อาชีวอนามัยและอนามัยสิ่งแวดล้อม หลักสูตรนานาชาติ)

หลักสูตรนี้เน้นการทำคุษฎีนิพนธ์นิพนธ์ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ค้นหาปัญหาที่มีอยู่ในชุมชนหรือสถานประกอบการ หน่วยงานต่างๆ นำความรู้ที่ได้จากการเรียนมาใช้ในการสังเคราะห์ วิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา ผู้เรียนจะได้เรียนรู้จากปัญหาและประสบการณ์จริงโดยต้องทำงานร่วมกับผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่ผู้เรียนเลือกทำโครงการ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีทักษะในการดำเนินงานร่วมกับผู้อื่นและได้ร่วมแก้ปัญหาให้กับชุมชนหรือส่วนรวมได้อีกด้วยคณาจารย์จะประกอบด้วยอาจารย์ภายในคณะ และอาจารย์จากหน่วยงานภายนอกคณะทั้งภายในมหาวิทยาลัยและจากสถาบันการศึกษาอื่น ทั้งในประเทศและต่างประเทศรวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคอุตสาหกรรมหรือภาคธุรกิจและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในหลักสูตร

แผนผังแสดงโครงสร้างหลักสูตร M.Sc. (Occupational and Environmental Health) 36 credits

วิชาเลือก (Elective courses) วิชาละ 3 credits : สามารถเลือกรายวิชาที่อยู่ในแขนงอื่น หรือรายวิชาในกลุ่มวิชาเลือกต่อไปนี้

Waste Management, Water & Waste water Management, Air Pollution and Control, Disaster Management, Occ. and Env. Molecular Biology, Physical Hazards Assessment & Control, Chemical hazards Assessment & Control, Occupational Biomechanics, Advanced Statistics for Occ. & Env. Research

4. จุดแข็ง/ทรัพยากร/ความเข้มแข็งของบุคลากร หน่วยงาน ที่มีในปัจจุบัน และที่ต้องการเพิ่มเติมในอนาคต

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มีอาจารย์ในระดับปริญญาเอกที่มีความเชี่ยวชาญทั้งด้านอาชีวอนามัย และอนามัยสิ่งแวดล้อม มีประสบการณ์ทำงานจากหน่วยงานราชการต่างๆ เช่น กระทรวงแรงงาน กระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น ที่สามารถถ่ายทอดประสบการณ์ และมุมมองที่หลากหลายให้กับผู้เรียน มีห้องปฏิบัติการที่ทันสมัยทั้งทางด้านอาชีวอนามัย และอนามัยสิ่งแวดล้อม ห้องปฏิบัติการมีทีมงานที่มีสมรรถนะในการสนับสนุนการเรียนการสอนรวมถึงการสนับสนุนการทำชุมชนิพนธ์ให้กับผู้เรียน นอกจากนี้ยังมีอาจารย์ชาวต่างประเทศที่มีความรู้และประสบการณ์ ที่สร้างความเข้มแข็งของการเรียนการสอนในหลักสูตรต่างๆของคณะอีกด้วย

ความต้องการหรือสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน เพื่อให้เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน ได้แก่ ทุนการศึกษาและทุนในการทำชุมชนิพนธ์ของนักศึกษา งบประมาณสำหรับพัฒนาห้องปฏิบัติการและเครื่องมือวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาให้มีศักยภาพในการวิเคราะห์ที่หลากหลายเพิ่มขึ้น และมีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น

5. พันธมิตรที่มีในปัจจุบันและที่จะเพิ่มเติมในอนาคต

ปัจจุบันคณะสาธารณสุขศาสตร์มีการลงนามความร่วมมือกับสถาบันอื่นด้านการเรียนการสอน การวิจัย และการแลกเปลี่ยนนักศึกษา/อาจารย์ กับ University of Public Health, Myanmar และ National Institute of Occupational and Environmental Health, Vietnam และอยู่ระหว่างการจัดทำข้อตกลงเพื่อการลงนามความร่วมมือกับสถาบันอื่นด้านการเรียนการสอน การวิจัย และการแลกเปลี่ยนนักศึกษา/อาจารย์ กับ คณะสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ University of Michigan, USA. University of Massachusetts Lowell, USA. University of Occupational and Environmental Health (UOEH), Japan นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาวิจัยหรือทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นต้น มีการประสานกับหน่วยงาน/องค์กรด้านการวิจัย เช่น สำนักงานสนับสนุนและสร้างเสริมสุขภาพ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เป็นต้น สำหรับภาคเอกชน มีความร่วมมือกับสถานประกอบการ ในการรับนักศึกษาเข้าฝึกงาน ฝึกปฏิบัติ เพื่อให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์จริง